

§. I.

Filius Tobias erudiens, & in amorem pauperum instigans: *Noli ait, auertere faciem tuam ab illo paupere. Varia est vultus auctor, prout diversa est animi affectio, quod patillò explicatus tradendum.*

I. Vultum à paupertate auerit, qui penitiam hominis non nescit, cùm satis videat, qua necessitate stringatur, sed ne suam illi operam aut pecuniam cogatur impendere, illum à se ad alium amandans; **Ite, inquit, mihi amice, ito, ille iuuabit te.** Ille alter aquæ nummorū texax, & opera parens similiiter ad alium mittit, dulcia expundens verba, ut hominem tanto celerius à se amovent. Tertius eodem artificio ad quartum, quartus ad quintum, hic ad plures altos oblegat. Mirè omnes munifici sunt verbis, re nullus; operam nemo, nemo crumenam commoda: omnium sagax cura est hominem egentem à quo nihil speres, quam celerius à se amoliri. Hoc creberimum, hoc imò quotidianum est. Nemo est, qui ipse sibi dicat: *Tibi derelictus es pauper, tibi, non aliis. Imò seipsum quisq; purgat frigidissimis hi logis.* Cùm pauperulum hunc nemo velit iuuare, cur ad me mittitur, cur ego iuuem? Nanquid Deus ego sum? Num mea crûmada ad omnium necessitates singulitati? Ego mihi & meæ familiae propicio, quid ad me alieni? Ita omnes excusant, ita opem negant omnes. Ita omnes isti quantumcunque suaves & politici sint, facies suas à paupere auertunt. In hos loanes acriter declamans:

Psal. 9. 14. *Qui habuerit substantiam huius mudi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausri cibera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?* Misericordia vera non lingua facundam, sed manum actuosa poscit. **Filioli mei non diligamus verbo, neque lingua sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens:** *Fili, ait, elemosynam pauperis ne defrande, & oculos tuos ne transuersas à paupere. Animam esurientem ne disfexeris, & non exasperes pauperem in inopia sua. Or inopis ne affixeris, & non protrahas datum angustiis. Rogationem conprividati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab ego.* Ab inope ne auertas oculos tuos. Mirum, bis mirum, sapientissimum doctorem Ecclesiasticum idem saepius repetitis phrasibus profaci: quod hic certe fit. **Oculos tuos ne transuersas à paupere:** *Non auertas faciem tuam ab ego.* Ab inope ne auertas oculos tuos. Ministrum haec stupori nostro dicta sunt, cui centies, cui millies haec ingredenda, dum ea satis capiat. Siracides ergo persuasuras à pauperum nullo auertendum vultum: priusquam, inquit, panem, vestes, pecuniam des, da aliquid oculorum, & humani affatus, da prius particulam cordis, quam aris; & ne ludificatione vana circum amicos mittas, qui nec tercium quidem, aut uscum portirgent, Tu da, tu iuuia, quidquid alii faciant.

Ecceli. 4. 1. *Cur Siracides, saepius reponit, à pauperum nullo auertendo vultum?* Cur Siracides, saepius reponit, à pauperum nullo auertendo vultum?

Ecceli. 4. 2. *Cum pati- peres gra- uore verbo appellar, & asperè tractas. Hic ferè morbus diuitiis est; genos inhumaner, impolite. Seueriter, acer- bè, inclementer acciperis. Quid si quis meliore pallio, vndante bombycina veste sece inferat, mox lacrarium oris promunt, & byssina verba iaciunt: adeò docilem habet lingam, quæ mel & acetum fundat, prout colibuerit, in diuitiis, acutum pauperibus, quos sape nec responso dignantur. Hoc profus est à paupere faciem auertere. Ad mores longè mitiores non formans*

Siracides: Animam, inquit, esurientem ne disfexeris: non exasperes pauperem in inopia sua; or inopis ne affixeris; non protrahas datum angustiis. Noli obsecro tam esse abundans, cum pauperibus dandum est. Da quā primū potes, mulcum dederis, si citè dederis; tolle motras exofas, & exporrigere tunsticaricem manum, & ne timeris pauperum prometita: largiè stipe pauperi, quia pauper est. Quid anxiè scrutaris, quam ea sit dignus: Ioannes Chrysolomus pro suggestu sape totis concionibus docuit: l'auerpes non esse scrutandos; cur pauperes, caussarum satis esse paupertate. Dem,

inquit Augustinus, non cui detur sed quo animo detur attendit. Qui Christum diligit in Christiano, hoc animo ei porrigit elemosynam, quod accedit ad Christum. Occurrit tibi homo 1.21. de peccator & duo nomina dixi. Hoc duo nomina non sunt super-nit. cap. 27. finia. Duo nomina, aliud quod homo, aliud quod peccator, mibis p. 291. Quod homo, opus est Dei, quod peccator, opus hominis est. Idem in Da operi Dei, noli operi homini. **Psal. 101. mi-**

bi p. 476.

§. II.

III. *Faciem auerit à pauperibus, qui debitoris;* Cùm degeneros, aut subditos depauperatos rigida vi hitores expedientia nomina compellit. Seuerus infat exa, nos depauperatores solue ad diem, solue. Non possum, Fac possit, peratos ri-solue. Expedientia nomini, sed hoc mensis non possum, expedientia hoc mensis debes. Ultra omnes vires meas est, ès alie nomina cōnum tanq; cirò luer. Nisi mox luis, cogam. Ali grandio pelit vastauit agros, iugulauit segetes, arua non responderunt, prædatot milies; aut subitum fulmen combuslit horreum, statim frumenti pensum reddere non possum. Nihilominus premitt creditor; heus rustice frumentum repræsentat, aut cippo includeris. Non possum, eti velim repræsentare. Ergo tibi compedes impingam, corpus in neruum dabis. Mitius, mi here, mitius. Redde, quod debes, aut proximus est lictor, qui in robore te rapiat. Ita vultus & via omnis humanitas auertitur à paupere. Quod restatus Isaia: *Ecce, inquit, in die Iesu ve-15.8.3.4. tri immuniti voluntas vestra, & omnes debitoris vestros reperiut. Ecce ad lites & contentiones ieinanti, & percutiut Deuter. 24. pugno impie. In præca legi Deum hanc vim vehementer 10.11.12. auersatus præcepit suis: Cùm repeperis à proximo tuorem aliquam, quam debet tibi, non ingredieris dominum cius, ut pignus auferas, sed stabis foris & ille tibi proferat, quod habuerit. Sin autem pauper es, non perirebas apud te pignus. Quod solitus interpres ita explicat. Qui repetit non habentem, Deo fac violentiam. Nam sape vestis stragula, & leti-stuli operimentum & curtissima supelleris pauperibus violenter admittit, ut ad expediendam solutionem adiungantur. Vise era impiorum crudelitas, planè ferrea. Sed his Probul. 11.10. talibus non parcat Deus, cuius & specimen dedit in Belisario Iustiniani Cæsariss supremo duce, qui tot reges vicit, tot egit triumphos, tandem eritis oculis denolutus ad faciem publicè mendicavit. Ajunt Constantiopolis eam columnam etiamnam stare, ad quam solitus sedere, ac clamare: Date obolū pauperi Belisario. Huius ego facinora non proclamabo, sed verosimillimum est, quod militiæ fieri amat, à Belisario pauperes spoliatos, fortunis omnibus exutos, eorum domus combustas, aut certe has tales iniurias illis allatas, ab ipso dissimulatas. Tandem suorum vindicis consurgit Deus, par pari redit: Qua, enim mensa mens fuerimus remeius nobis.*

*Turbarum bellicarum, quibus Germania ab An. Turbarum 1618. ad Annum 1636. miserèm deformata caussa, in Germa- bellicarum complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, in causa pauperum incredibilis oppresso; quanti, ab, quanti si-fu pauperis numero reculsi suis exuti ad faciem, ad extremam incredibilis mendicitatem, ad diram famam, mortemque adacti oppresso. sunt! Graue est pupillam Dei tangere, ne dicam, violare, aut lacerare: qui pauperes ledit, Dei pupillam fodit. Deus quidem patientissimus, summe longanimitis, im-mensa misericordia est, has tamen iniurias sibi in suis irrogatas, viq; vnuquam diu dissimulat. Viderint illi, quæ aut has Germania turbas concitarunt, aut mederi concitatis cum possent, ambitione aut socicordia, aut avaritia, duci noluerunt. Vsq; vñque & vñque Tobias eo-hortatus: *Noli auertere faciem tuam ab illo paupere.* Si de Tob. 4.7. sit pecunia, non destitutus affectus, humanitas vultus, non destine benigna verba.*

Iacto fundamento præceptionem de danda stipe sub-iungit Tobias: *Quonodo potueris, esto misericors.* Da pro idem 8.9. viribus, da pro facultatibus tuis, da quantum potes da-

re,